

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

Ústav románských studií

Bakalářská práce

Milada Žemlová

Motiv lásky v díle Gustava Adolfa Bécquera

The motive of love in the work of Gustavo Adolfo Bécquer

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucímu této práce, doc. Juanovi Sanchézovi, Ph. D., za jeho čas, ochotu a cenné připomínky, bez kterých by tato bakalářská práce nemohla nabýt své současné podoby. Kromě toho i za jeho přednášky, které byly vždy nejen intelektuálně naplňující, ale i zábavné, a staly se mou inspirací mimo jiné i pro tuto práci.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 16.5.2022

.....

Milada Žemlová

Abstrakt (česky)

Práce se zabývá rozbořením tématu lásky v díle Gustava Adolfa Bécquera. Na konkrétních ukázkách vyobrazuje tvůrčí proces, kterým autor procházel. Převážně pracuje s texty z děl: *Rýmy* a *Legendy*, ale ne výhradně. Na úvod přibližuje literární kontext autora a princip jeho poetiky. Zaměřuje se na klíčové motivy provázející Bécquerovu tvorbu, kterými jsou: romantické já autora, protkané samotou, nedotknutelná žena a nemožná láska. Každé z témat má příslušnou kapitolu, kde se rozebírá autorův postoj k dané problematice na konkrétních ukázkách. Na závěr porovnává Bécquerovu tvorbu s ostatními španělskými autory té doby.

Klíčová slova: Gustavo Adolfo Bécquer, španělský romantismus, poezie, láska, city, samota, příroda, nedotknutelná žena

Abstract (in English)

This bachelor thesis deals with the motive of love in the works of Gustavo Adolfo Bécquer. On concrete examples shows the creative process that the author went through. Primarily works with texts from works: *Rhymes* and *Legends*, but not exclusively. In the beginning takes a closer look on the literary context of the author and principle of his poetics. It focuses on the key motives of Bécquer's work which are: romantic I of the author, connected with the feeling of loneliness, intangible woman and impossible love. Each topic has its own chapter where it analyses author's stance on said topic using concrete examples. In the end the thesis compares Bécquer's work with other Spanish authors of that time.

Key words: Gustavo Adolfo Bécquer, Spanish Romanticism, poetry, love, emotions, loneliness, nature, intangible woman

Obsah

1. Několik slov úvodem.....	7
2. Autoři, kteří inspirovali Bécquerovu poezii.....	9
2.1. Legenda anglické poezie, Byron.....	9
2.2. Heine, nejdiskutovanější vliv na Bécquerovu poezii vůbec.....	10
2.2.1. Rozdíly mezi Heineho a Bécquerovým dílem.....	13
2.3. Sanz a jeho překlady německých velikanů.....	13
3. Romantické já.....	17
3.1. Samota.....	17
3.1.1. Poušť metaforou pro život.....	17
3.1.2. Bécquerova cesta životem.....	19
3.1.2.1. Život je boj.....	20
3.1.2.2. Obava ze smrti.....	20
3.2. Sentimentálnost děl.....	22
3.3. Touha po slávě.....	23
4. Obraz ideální ženy v romantismu.....	26
4.1. Prostředí v <i>Rimas</i> a <i>Leyendas</i>	26
4.2. Nedotknutelná žena.....	28
4.2.1. Rima XI.....	28
4.2.2. Žena, prelud, poezie.....	29
4.2.3. Personifikace poezie.....	30
4.2.4. Co je poezie?.....	30
4.3. <i>Los ojos verdes</i>	32
4.3.1. Literární tradice vodní nymfy.....	33
4.4. <i>El rayo de la luna</i>	34
4.5. <i>El Monte de las Animas</i>	35
5. Nemožná láska.....	36
5.1. Inspirován nemožným.....	37
5.2. Neuskutečnitelná komunikace.....	39
6. Bécquerovi současníci.....	41
6.1. Ángel María Dacarrete.....	41
6.2. Ramón de Campoamor a poezie rozčarování.....	42
6.3. Narciso Campillo.....	44
7. Slova na závěr.....	45

8. Résumé.....	46
9. Bibliografie.....	47

1. Několik slov úvodem

Gustavo Adolfo Bécquer psal svá díla uprostřed 19. století a přestože dnes ho známe jako jednoho z nejdůležitějších španělských básníků vůbec, za života se mu takové popularity však nedostalo. Dílo, které je hlavním zdrojem jeho dnešní slávy, *Rimas*, spatřilo světlo světa až po Bécquerově smrti. Během let, kdy aktivně psal, se věnoval převážně publikacím v periodických denících, kde se objevilo i 15 z dnes známých *Rimas*. Nejen obsah sbírky, ale i historie jejího zrození je zajímavá sama o sobě. Původní rukopis básní obdržel španělský předseda vlády González Bravo. Když však roku 1868 proběhla Slavná revoluce, originál byl ztracen. Bécquer, poté co se z Madridu uchýlil do Toleda, přepsal všech 79 básní z paměti znovu. V publikaci, která vyšla po jeho smrti, najdeme básně seřazené tak, jak uznali za vhodné Bécquerovi přátelé, kteří je rozdělili do čtyř etap. První z nich, plná štěstí a očekávání, druhá, oslavující lásku, třetí, oplakávající ztrátu iluzí a čtvrtá, poslední, se utápí v pocitu samoty.¹ *Rimas* rozhodně ale nejsou jedinou chvályhodnou literaturou, která z pera Gustava Adolfa vyšla.

Ať už v poezii nebo v próze, Bécquer byl romantikem až do morku kostí. Přestože jeho španělští současníci bývají někdy kritizováni za to, že jejich díla nebyla „dostatečně romantická“, Bécquerovi v tomto ohledu není co vytknout. Celé jeho dílo je plné fantazie a zároveň ho provází motivy smutku, melancholie, lásky, hledání sama sebe a podstaty poezie. Prakticky vše, na čem se romantismus, jakožto filozofický a umělecký směr, zakládal.²

Ráda bych ale zmínila i prostředí, ve kterém Bécquer vyrůstal, a okolnosti, které prožil. Kromě toho, že tvořil v období romantismu a základní aspekty tohoto hnutí se tak musely neodvratně podepsat na jeho díle, to, co zažíval v osobním životě, na něj nemělo o nic menší vliv. Vezměme například jeho rodnou Sevillu a její přírodu, kterou protéká Guadalquivir, jíž často vykresluje v mnohých ze svých textů. Barvitost jeho příběhů však také není náhodou. Po vzoru svého otce a bratra se chtěl stát původně malířem. Sice se touto profesní dráhou nakonec nevydal, ale cit k barvám v něm zůstal už navždy.

Bécquerův život ale na rozdíl od sevillské přírody příliš idylický nebyl. První smutný zážitek zasáhl do jeho života, když mu bylo pouhých pět let a byla jím smrt jeho otce. Jelikož měl Gustavo Adolfo poměrně vysoký počet sourozenců, neměla to s nimi matka sama jednoduché a provázely je značné finanční potíže. Roku 1847, šest let po smrti jeho otce,

---

¹ ALBORG, Juan Luis. *Historia de la literatura española*. Madrid: Gredos, 1992. ISBN 84-249-3146-7, s. 824-826.

² BRANT BYNUM, B. *The Romantic Imagination in the Works of Gustavo Adolfo Bécquer*. North Carolina: University of North Carolina Press, 1993, s. 14.

přichází i o matku. Smrt, samota a smutek tak byly něčím, s čím byl Bécquer v kontaktu od útlého věku. Po smrti obou svých rodičů se o něj starala jeho kmotra Manuela Monahay, v jejímž domě si užíval rozsáhlé knihovny, kterou vlastnila, a nejspíše právě to v něm probudilo lásku k literatuře. Když se později rozhodne přestěhovat do Madridu, aby následoval svůj spisovatelský sen, setká se s dalším rozčarováním. Společnost, která není tak vlídná jak čekal, a životní podmínky, horší než předpokládal, ho velmi rychle přiměly ke ztrátě iluzí.³ Nenaplňující manželství a konec života, strávený v nemoci, také nebyly lehkým údělem. Našel přece jen ale jedno útočiště, a tím byla literatura, do které tak subjektivně zaznamenával všechny své myšlenky a pocity.

V následujících kapitolách si na konkrétních ukázkách rozebereme tvůrčí proces, kterým Bécquer procházel. Primárně to, jak zobrazuje klíčové motivy provázející jeho tvorbu, kterými jsou: romantické já autora, protkané samotou, nedotknutelná žena a nemožná láska.

Cílem práce je zachytit inspiraci, která měla na Bécquerovo dílo vliv, a to i v oblasti jeho poetiky. Především jde ale o přiblížení toho, jaké myšlenkové procesy jeho tvorbu provázely, co mu bylo inspirací a proč láska, kterou Bécquer zachycuje, je nešťastná a neuskutečnitelná.

---

³ BARBACHANO, Carlos J. *Becquer*. Madrid: EPESA, 1970, s. 6-19.

2. Autoři, kteří inspirovali Bécquerovu poezii

Předtím, než se ponoříme do motivu lásky v Bécquerově díle více do hloubky, je zapotřebí zmínit, jak se jako autor vyvíjel a co mělo vliv na utváření jeho spisovatelské osobnosti tak, jak ji dnes známe.

Každý básník, dokonce i tak významný a originální jako Bécquer, podléhá vlivům okolí a inspiruje se ve všem, co kolem sebe nalézá. Události každodenního života, věci, které jsou pro nás všední, a mnohé další, dokáže proměnit v poezii. Není tak divu, že nabírá inspiraci i od ostatních autorů, jak předešlých, tak i svých současníků.⁴ Ať už vědomě, či nikoliv.

Jednou z nejvýraznějších inspirací bylo pro Bécquera dílo německého básníka Heinricha Heineho, přestože je jeho zřejmý vliv některými popírán. Stejně, jako ostatní básníci v Madridu, kam ze Sevilly přesídlil, našel Bécquer v Heineho poezii všechny aspekty balady. Fantastický nádech, často spojený se smutným a ponurým prostředím, historická témata a lyričnost, plnou ironie a bolesti. Jako všichni jeho přátelé jde tímto směrem a k tomu si osvojuje formální úpravu poezie, kterou Heineho básním přidávají překlady Sanze z let 1956 a 1957.⁵

Než si ale vliv Heineho díla a Sanzových překladů přiblížíme, je třeba připomenout, že uznáme-li vliv Heineho na Bécquerovo dílo, musíme jít ještě o krůček dál a vzít v potaz i vliv Byrona, který neovlivnil pouze Bécquera, ale i verše, napsané Heinem.⁶

2.1. Legenda anglické poezie, Byron

Začněme tedy Byronem. Jelikož se oba básníci řadí do období romantismu, bylo by podivnější, kdyby podobné rysy neměli, než když v jejich tvorbě podobu najdeme. Ve většině případů se jedná spíše o obecná témata, přítomná i v dílech spousty dalších autorů. V několika případech připomínají Bécquerovy verše Byrona silněji a najdeme i náhodnou shodu vět. Kde je ale Byronův vliv na Bécquerovu poezii nejvýraznější a kde můžeme říci, že se prakticky jedná o imitaci anglického básníka, je *Rima XIII*, kde vidíme vypůjčenou myšlenku z první strofy Byronovy básně *I saw thee weep* ze sbírky *Hebrejské melodie*:

*I saw thee weep - the bright tear
Came o'er that eye of blue;*

---

⁴ ALONSO, Dámaso. *Poetas españoles contemporáneo*. Madrid: Editorial Gredos, 1988. ISBN 84-249-0111-8, s. 16.

⁵ PAGEARD, Robert. *Bécquer leyenda y realidad*. Madrid: Espasa-Calpe, 1990. ISBN 84-239-2230-8, s. 166.

⁶ ALONSO, Dámaso. *Poetas españoles contemporáneo*. Madrid: Editorial Gredos, 1988. ISBN 84-249-0111-8, s. 17.

*An then methought it did appear
A violet dropping dew.*⁷

Paralela je jasně zřetelná ve druhé strofě *Rima XIII.*:

*Tu pupila es azul, y cuando lloras
Las transparentes lágrimas en ella
Se me figuran gotas de rocios
Sobre una violeta.*⁸

Můžeme si všimnout, že obě strofy mají stejnou tematiku. Sledujeme modrookou dívku, která pláče a její slzy připomínají kapky rosy na fialce. Bécquer s největší pravděpodobností znal Byronovy texty z překladu, protože jeho znalost angličtiny nebyla tak dobrá, aby byl schopen číst Byronovu poezii v originále.

2.2. Heine, nejdiskutovanější vliv na Bécquerovu poezii vůbec

Nejvíce diskutovaným předchůdcem Bécquerovy poezie je ovšem Heinrich Heine. Kdokoliv, kdo měl možnost pohlédnout na poezii obou autorů, musí uznat, že podobnosti mezi nimi najdeme nejen ve formě ale i v obsahu jejich veršů. Názory na Heineho vliv se ale diametrálně liší. Někteří ho považují za irelevantní, a naopak, najdeme prohlášení, že Bécquerova poezie je pouhou kopií té Heineho. Většina názorů se ale nachází někde mezi těmito dvěma extrémami.

Poměrně často se jako zdroj Bécquerovy inspirace uvádí překlad Heineho *Intermezza*. Problémem ale je, že ten byl publikován roku 1867, kdy Bécquer vydal již 11 ze svých básní. Vezmeme-li v potaz, že za jeho života bylo publikováno pouze 15 z celkových 79 básní, které jako obsah *Rimas* známe dnes, není to zanedbatelné číslo. Mezi těmito 11 básněmi byly již i básně ryze becqueriánské. Samozřejmě existuje možnost, že četl francouzský překlad *Intermezza*, ale vše nasvědčuje spíše tomu, že *Intermezzo* podnítilo a ještě dále rozvinulo poetiku, která už tou dobou pro Bécquera byla vlastní.⁹ Jak ještě dále rozebereme, Heineho díla

---

⁷ BYRON, George Gordon Byron. *The works of Lord Byron: complete in five volumes. Vol. IV. Second edition.* Leipzig: Tauchnitz, 1866, s. 7-8.

⁸ ALONSO, Dámaso. *Poetas españoles contemporáneos.* Madrid: Editorial Gredos, 1988. ISBN 84-249-0111-8, s. 38-39.

⁹ tamtéž, s. 20.

mu byla přiblížena skrze překlady Eulogia Sanze, protože sám Bécquer s největší pravděpodobností neuměl německy.

Heine měl ale bezpochyby na Bécquerovu poezii obširný vliv, kdy v některých případech vidíme přímější imitaci,¹⁰ a to nejen ve formě, ale i v obsahu. I bez konkrétních příkladů lze vidět, že sem tam nějaká Bécquerova báseň připomíná Heineho, především pak jejich psychologickým rozpoložením nebo emocemi, které u čtenáře vyvolává.¹¹

Důkazem toho, že mezi těmito autory existoval kontakt, je podobnost prostředí v *Rimas* a Heineho díle. V obojím najdeme stejnou atmosféru, ale nejen to, spojitost mezi nimi je zřetelná i na konkrétních příkladech. Báseň, která se nacházela v rukopisu *Libro de los gorriones*:

*Una mujer me ha envenenado el alma,
otra mujer me ha envenenado el cuerpo;
ninguna de las dos vino a buscarme,
yo de ninguna de las dos me quejo.*

*Como el mundo es redondo, el mundo rueda.
Si mañana, rodando, este veneno
envenena a su vez, ¿por qué acusarme?
¿puedo dar más de lo que a mí me dieron?*

Objevuje se zde myšlenka toho, být otráven ženou. Jed, který básníka naplňuje natolik, že se musí rozlít dále do světa. Jak jinak, než prostřednictvím jeho vlastních veršů. Téma prakticky identické s Heineho básní přeloženou Sanzem:

*¿Que están envenenadas mis canciones?
¿Y no han de serlo, di?
Tú de veneno henchiste, de veneno,
Mi vida juvenil.*

*¿Que están emponzoñadas mis canciones?
¿Y no han de serlo, di?*

---

¹⁰ ALONSO, Dámaso. *Poetas españoles contemporáneos*. Madrid: Editorial Gredos, 1988. ISBN 84-249-0111-8, s. 32.

¹¹ tamtéž, s. 30.

*Dentro del corazón llevo serpientes,
y a más te llevo a ti.*

Jediný rozdíl mezi nimi je ten, že Heine promlouvá přímo k ženě, která mu ublížila, zatímco Bécquer nikoliv. Navíc je u něj zřejmé rozdělení života jako celku na dva základní elementy, a to duši a tělo. U Bécquera se jedná o dvě různé ženy, jedna mu otráвила duši, druhá tělo. Existují pro něj dva různé zdroje utrpení. Jeho verše jsou v tomto směru smělejší a ostřejší.

Ukažme si, jak se jejich tematika shoduje, ještě na jednom příkladě. Znovu se jedná o báseň, která nevyšla v původním vydání *Rimas*, ale až později se objevuje v jednom z vydání *Obras*:

*Podrá nublarse el sol eternamente,
podrá sacarse en un instante el mar;
Podrá romperse el eje de la tierra
Como un débil cristal*

*¡Todo sucederá! Podrá la muerte
cubrirme con su fúnebre crespón,
Pero jamás en mí podrá apagarse la llama de tu amor.*

Porovnáme-li to s Heineho básní, tentokrát nepřeloženou Sanzem:

*Te he amado y te amo todavía. Y aunque el mundo se hundiese, aun de sus escombros se alzarían las
llamas de mi amor.*

Souvislosti mezi oběma jsou více, než zřetelné. Nejedná se jen o stejné téma, ale i o podobnost vybraných slovních obrátů: „*podrá romperse el eje de la tierra*“, významem tak blízké k: „*aunque el mundo se hundiese*“. Situace, které by nezvratně vedly ke konci světa, byť každá jiným způsobem. Fráze: „*la llama de tu amor*“ a „*las llamas de mi amor*“ jsou pak významově naprosto identické.¹²

První, kdo vyzdvihl spojitost obou autorů, byl Ramón Rodríguez Correa, který sepsal první Bécquerovu biografii, a ta se objevila v původním vydání *Rimas*. Narciso Campillo, rodák

---

¹² ALONSO, Dámaso. *Poetas españoles contemporáneo*. Madrid: Editorial Gredos, 1988. ISBN 84-249-0111-8, s. 30-32.

ze Sevilly a Bécquerův přítel od dětských let, dále Correovy poznatky rozšiřuje v nekrologu, který na počest přítele vydává.¹³

2.2.1. Rozdíly mezi Heineho a Bécquerovým dílem

Ač mezi jejich díly můžeme najít množství paralel, nedá se říci, že Bécquer byl následovník Heineho, nebo že ho pouze kopíroval. Heine je mnohem chladnější, zatímco Bécquer je ve své poezii odevzdaný své bolesti. Navíc prostředí německého básníka je realističtější, než prostředí *Rimas*. Bécquer mění slova v „*suspiros y risa, colores y notas, / cadencias que el aire dilata en las sombras*“. Lásku zachycuje jako svět fantazie, kde se člověk cítí jako ve snu, plném hry světél a tajemných zvuků, navozujících blouznivý pocit. Heineho láska je zachycena jako prostředí plné něhy a požitku, ale zároveň je kruté, plné smutku a sarkasmu.¹⁴

Přes všechny rozdíly v atmosféře básní těchto dvou autorů se nedá popřít, že právě Heineho poezie byla ze všech ostatních tou nejbližší a nejpodobnější. A Bécquer si toho byl sám vědom. Znal dílo německého básníka a věděl, jakou spojitost s ním má. Spojitost, kterou s největší pravděpodobností započaly překlady básní Heineho Eulogiem Florentinem Sanzem.¹⁵

2.3. Sanz a jeho překlady německých velikánů

Verše Heinricha Heineho se k Bécquerovi nedostaly v původním znění. Jelikož neměl znalost němčiny, musel si Heineho texty přečíst v překladu. Zde do hry vstupuje další z významných vlivů na utváření Bécquerovy poetiky: Eulogio Florentino Sanz.

Jestliže Heine byl pro Bécquera inspirací především v tématu poezie, pak od Sanze převzal primárně formální úpravu básní. Technika vnitřní i vnější formy básně se v *Rimas* shoduje s překlady Heineho z roku 1857 v *El Museo Universal*.

Když v roce 1854 Bécquer dorazil do Madridu, Sanz se akorát vypravil na svou cestu do Německa. Tam se po dobu dvou let blíže seznamoval s místní literaturou a chvíli po svém návratu vydal překlad patnácti *Canciones de Enrique Heine*. Ty byly tou dobou už velice germanizovaným prostředím madridské lyriky velice pozitivně přijaty a daly tak vzniknout novému hnutí. Publikace vyvolala změnu ve španělském vnímání celkem. Lyrická poezie se

---

¹³ ALBORG, Juan Luis. *Historia de la literatura española*. Madrid: Gredos, 1992. ISBN 84-249-3146-7, s. 827.

¹⁴ ALONSO, Dámaso. *Poetas españoles contemporáneo*. Madrid: Editorial Gredos, 1988. ISBN 84-249-0111-8, s. 32-33.

¹⁵ tamtéž, s. 26-27.

najednou přestala zakládat na vnější muzikálnosti verše, slovním přepychu, či na pouhém potěšení smyslů. Nově se autoři začali zaměřovat na intimní já, nedefinovatelné pocity a mlhavé touhy, které se nacházejí v temných koutech duše a nabírají melodický nádech. Pokud tento výčet nepřipomíná Bécquerovu poezii a vlastně celé jeho dílo, tak co jiného?

Je tedy zřejmé, že ačkoli existovaly jiné překlady Heineho již dříve, žádné z nich nebyly tak revoluční pro poetickou scénu v Madridu a potažmo ve Španělsku celkem, jako ty, které roku 1857 publikuje Sanz. A to právě proto, že skrze tento překlad se uskutečnil první významný kontakt mezi německým básníkem a Gustavem Adolfem Bécquerem.¹⁶

Nyní se vraťme zpět k metrické úpravě básní, protože největší podobu mezi Sanzem a Bécquerem najdeme právě tam. Strofy s třemi verši o jedenácti slabikách a jedním veršem s pěti slabikami, s asonancí v druhém a čtvrtém verši:

*Solitario en el Norte se alza un pino
sobre arrecida altura soñoliento;
Con su manto blanquísimo le embozan
Nubes y hielos.*

Totéž později nacházíme u Bécquera:

*Sé que en su corazón, nido de sierpes,
no hay una fibra que al amor responda;
que es na estatua inanimada, pero...
¡es tan hermosa!*

Strofa, ve které je vidět nejen metrická shoda s překlady z pera Eulogia Florentina Sanze, ale znovu i tématický vliv Heineho. „*Sierpes*“, motiv Heinem tak často používaný a v různých smyslech připisovaný ženám.

Další z metrických kombinací, kterou najdeme jak u Sanzova překladu, tak v *Rimas*, je použití strofy o čtyřech verších, kde liché verše mají jedenáct slabik a sudé šest, navíc jsou ty sudé zakončeny slovem s přízvukem na poslední slabice. V sudých verších pak dochází k samohláskové nebo souhláskové shodě závěrečných slov verše:

---

¹⁶ ALBORG, Juan Luis. *Historia de la literatura española*. Madrid: Gredos, 1992. ISBN 84-249-3146-7, s. 834-835.

*¿Qué están emponzoñadas mis canciones?
¿Y no han de estarlo, di?
Dento del corazón llevo serpientes,
y a más te llevo a ti.*

U Bécquera například ve strofě:

*Aguna vez la encuentro por el mundo
y pasa junto a mí:
y pasa sonriéndose, y yo digo:
¿Cómo puede reír?*

Metrum o deseti slabikách, kde se objevují tři body důrazu na třetí, šesté a deváté slabice, se analogicky objevuje jak v Bécquerově díle, tak v Sanzově překladu. Strofa se skládá ze čtyř veršů, kde tři z nich mají deset slabik a jedna šest. Mezi sudými verši se objevuje asonance. Jediný rozdíl mezi oběma autory se zde nachází v tom, že u Sanze je verš s šesti slabikami na druhém místě, zatímco Bécquer ho dává na konec.

Sanz:

*¿Por qué llega tan torvo y sombrío
el sol a los valles?
¿Por qué, dime, se extiende la tierra
cual sepulcro, tan parada y salvaje?*

Bécquer:

*Del salón en el Angelo oscuro,
De su dueño tal vez olvidada,
Silenciosa y cubierta del polvo
veíase el arpa.*

Shoda v metrice, jak již bylo řečeno, není ale to jediné, co spojuje překlady Heineho poezie a *Rimas*. V Sanzem přeložených textech nacházíme charakteristiky, které budou později provázet celé Bécquerovo dílo a budou tak často při rozboru jeho veršů zmiňovány: stručnost

básně, její silný subjektivní tón, absence výstředností, volná forma, rychlé přechody z jednoho k druhému a absence rozvedení básní. Volnost formy byla pravděpodobně něco, co se u Sanze objevilo, protože se jednalo o překlad, každopádně u Bécquera se proměnilo v jednu ze základních charakteristik jeho vlastního díla.

Samozřejmě existuje možnost, že forma, kterou aplikuje Sanz při překladu Heineho poezie, měla kořeny ve španělské tradici, ze které čerpal jak Sanz, tak později Bécquer. Pro takové prohlášení ale nebyl nalezen dostatek důkazů.¹⁷

---

¹⁷ ALONSO, Dámaso. *Poetas españoles contemporáneo*. Madrid: Editorial Gredos, 1988. ISBN 84-249-0111-8, s. 27-29.

3. Romantické já

Jednou z nejvýraznějších charakteristik romantismu je konflikt mezi subjektivním já básníka a objektivním světem okolo. Považovat spirituální já za měrnou jednotku vesmíru má své kořeny ve filosofii, tradice, která se táhne od Descartese po Kanta. Následkem toho se romantičtí autoři snažili do svého okolí promítnout to nejlepší ze své fantazie. Jev, který by se dal nazvat romantickým idealismem. Tvořili bez jakýchkoliv zábran a omezení, s naprostou volností. Podívejme se ale na odvrácenou stranu mince. Přestože mohli dát kompletní svobodu své fantazii, střet s reálným světem musel vždy nevyhnutelně přijít a spolu s ním i pocit rozčarování. Situaci pak řešili nejčastěji jedním ze dvou způsobů: uchýlením se do samoty a nebo srážkou s okolním světem. Přímá konfrontace představivosti a snů s realitou ale vedla k zoufalství a v mnohých případech romantismu k sebevraždě.¹⁸

3.1. Samota

Romantismus se stal vědomím samoty. Stejně jako v baroku v něm najdeme vnímání kolektivní osamělosti a melancholie. Být romantikem znamená cítit se mimo běžný život. Zároveň po něm autoři toužili, přestože to nebylo nejpřímější přání jejich srdce. Tato osamělost, kdy se jedinec nachází v mlhavém světě snů, se nevyhnutelně střetává s realitou a v mnoha případech ho dohání k šílenství či smrti. Dalo by se říci, že předchůdcem tohoto smýšlení je samotný Don Quijote, na kterém ukázkově vidíme střet idealizované reality s realitou skutečnou.¹⁹

3.1.1. Poušť' metaforou pro život

Pocit samoty je u Bécquera velkým tématem, které můžeme vidět především v *Rimas*. Nejen samota ale i melancholie provází mnoho z jeho veršů. Je v nich ale vidět jakási odevzdanost. Nesnaží se se samotou bojovat, spíše o ní jen vypráví. Navíc mnoho pasáží může být chápáno tak, že čerpá „potěšení z bolesti“.²⁰ Své pocity zachycuje skrze prostředí, které ve svých básních vytváří. Příkladem toho jsou *Rimas XCII, LXV a LXXXVI*:

XCII

tú creces de mi vida en el desierto

---

¹⁸ DÍAZ-PLAJA, Guillermo. *Introducción al estudio del romanticismo español*. Madrid: Espasa-Calpe, 1967, s. 53.

¹⁹ tamtéž s. 55-56.

²⁰ LUARSABISHVILI, V. La sensación de la soledad en las Rimas de Bécquer. Aproximación a la poesía metafísica. *Revista de Filosofía*, 2017, vol. 42 (2), s. 250.

*como crece en un páramo la flor.*²¹

LXV

*¿Estaba en un desierto? Aunque a mi oído
de las turbas llegaba el ronco hervir,
yo era huérfano y pobre... ¡El mundo estaba
desierto para mí!*²²

LXXXVI

*Y quedé de mi vida en la carrera
que un mundo de esperanza ayer pobló,
como queda un viandante en el desierto:
¡a solas con un Dios!*²³

Ve všech z výše citovaných básních vidíme opakující se motiv pouště. Kde jinde se totiž člověk může cítit více osamělý a opuštěný než uprostřed pustiny. Zhola nic tam neroste, nekvete, nežije a jediné, co člověku může dělat společnost, je on sám, nebo, jako v případě *Rima LXXXVI*, Bůh. Bécquer ovšem přirovnává poušť k životu jako takovému. Používá ji jako metaforu pro popsání své vlastní životní situace.

V *Rima XCII* zachycuje pocit samoty ve světě, který ho obklopuje a jeho jedinou záchranou je láska. Žena, kterou v básni popisuje, je tím jediným co mu v tomto krutém světě dává naději.²⁴

Když v *Rima LXV* píše: „*yo era huérfano y pobre*“ nejedná se o nic jiného než o promítnutí skutečné reality samotného autora. Bécquer byl od poměrně útlého věku sirotkem a chudoby si užil více než dost. Ani poté, co opustil rodnou Sevillu a přesunul se do Madridu, kde vydával svá díla v uměleckých časopisech té doby a pracoval na díle *Historia de los templos de España*, nebyl na tom materiálně nijak zvlášť dobře. K tomu se musel potýkat s rozčarováním, kterým pro něj Madrid a jeho společnost byly, spolu se snahou zvyknout si na nové místo. Není tedy snad lepšího přirovnání k jeho duševnímu rozpoložení, než to, jak báseň končí: „*¡El mundo estaba desierto para mí!*“

---

²¹ LUARSABISHVILI, V. La sensación de la soledad en las Rimas de Bécquer. Aproximación a la poesía metafísica. *Revista de Filosofía*, 2017, vol. 42 (2), s. 252.

²² BÉCQUER, Gustavo Adolfo. *Rimas y Leyendas*. Madrid: Espasa-Calpe, 1970, s. 44.

²³ tamtéž s. 58.

²⁴ LUARSABISHVILI, V. La sensación de la soledad en las Rimas de Bécquer. Aproximación a la poesía metafísica. *Revista de Filosofía*, 2017, vol. 42 (2), s. 252-253.

3.1.2. Bécquerova cesta životem

Jsme-li u tématu samoty a melancholie v Bécquerově poezii, nemůžeme kapitolu považovat za úplnou bez zmínky *Rima LXVI*, která je obojího tak plná:

*¿De dónde vengo...? El más horrible y áspero
de los senderos busca:
Las huellas de unos pies ensangrentados
sobre la roca dura,
los despojos de un alma hecha jirones
en las zarzas agudas,
te dirán el camino
que conduce a mi cuna.*

*¿A donde voy? El más sombrío y triste
de los páramos cruza,
valle de eternas nieves y de eternas
melancólicas brumas.
En donde esté una piedra solitaria
sin inscripción alguna,
donde habite el olvido,
allí estará mi tumba.²⁵*

V básni, skládající se ze dvou strof, klade Bécquer na začátku obou z nich existenciální otázky: „*¿De dónde vengo?*“ a „*¿A dónde voy?*“. V první strofě poetické já autora vypráví, odkud pochází. Mluví o drsné cestě a o nohách, rozedřených do krve tvrdým povrchem, po kterém musel kráčet. Dozvídáme se, že ani jeho duše nezůstala netknutá a cestu k jeho kolébce značí ostré ostružiníky. Celý úsek je velmi negativní, poukazuje na to, že celý jeho dosavadní život byl velice obtížný a to prakticky od narození. Sám ho prezentuje jako cestu, na které trpěl a kráčel jí s obtížemi. Útrapy ale neprožíval pouze zvenčí ale především vnitřně. Již byl zmíněn Bécquerův nelehký život, což se stalo nedílnou součástí jeho díla, které je velice subjektivní, díky tomu, že do něj promítá své vlastní zkušenosti, zážitky a převážně pocity. *Rima LXVI* není výjimkou, je sentimentálním zachycením pocitů, které ho tížily a jež se snaží vyjádřit skrze svou poezii.

---

²⁵ BÉCQUER, Gustavo Adolfo. *Rimas y Leyendas*. Madrid: Espasa-Calpe, 1970, s. 45.

Druhá, a poslední, strofa básně je ještě truchlivější, než první. Motiv samoty je v ní o to výraznější, že u autora nepozorujeme ani žádnou naději na zlepšení po zbytek jeho života. Navíc dává najevo, že i po smrti bude zapomenut skrze obraz osamělého kamene bez nápisu, který bude značit jeho hrob. Nejenže se cítí tak, že životem putuje sám, přítomnost osamění naznačuje i poté, co tento svět opustí. Prvky samoty, bolesti, zapomnění a melancholie jsou v této básni všudypřítomné. Jakožto spisovatel ale nechce být po své smrti zapomenut, chce, aby jeho jméno přežilo i jeho smrt, což se pojí s motivem touhy po slávě, který je detailněji rozebrán v další části práce.

3.1.2.1. Život je boj

Je zřejmé, že život pro Bécquera nebyl jednoduchý a není jednoduchý ani pro jeho básnické já, skrze které své pocity a zážitky popisuje. Život je pro něj boj, ze kterého je už unavený, přesto nepřestává bojovat.²⁶ Explicitně tento motiv nacházíme například na konci *Rima LXXVI*:

*Cansado del combate
en que luchando vivo,
alguna vez recuerdo con envidia
aquel rincón oscuro y escondido.*²⁷

Záchranu z této samoty a smutku se snaží najít ve své ideální ženě, kterou v poezii i próze popisuje, což je vidět i na dříve rozebrané *Rima XCII*.

3.1.2.2. Obava ze smrti

Přes to, jak obtížný pro něj život byl, smrt nebyla něčím, po čem toužil. V mnohých z jeho textů vidíme spíše obavu ze smrti, nejen kvůli strachu ze zapomnění. Část jeho díla, která zachycuje jeho rozpoložení nad touto tematikou je *Carta III. z Cartas desde mi celda*.

Bécquer během jedné ze svých procházek zavítá na skromný venkovský hřbitov, který v něm probudí myšlenky na jeho vlastní smrt. To v něm zároveň vyvolává vzpomínky na proměnu pocitů, kterou zažíval, od mladých let strávených v Seville, přes iluze o slávě a úspěchu až po apatii, která byla přítomná v době, kdy text psal. Když *Cartas desde mi celda*

---

²⁶ LUARSABISHVILI, V. La sensación de la soledad en las Rimas de Bécquer. Aproximación a la poesía metafísica. *Revista de Filosofía*, 2017, vol. 42 (2), s. 253.

²⁷ BÉCQUER, Gustavo Adolfo. *Rimas y Leyendas*. Madrid: Espasa-Calpe, 1970, s. 53.

psal, byl již unavený zklamáním, které prožil a zbaven všech iluzí.²⁸ Přesto všechno ale na život nezanevřel, jak je vidět v pasáži:

¡Vivir!...Seguramente que deseo vivir, porque la vida, tomándola tal como es, sin exageraciones ni engaños, no es tan mala como dicen algunos;...²⁹

Bécquer chce žít, netouží po smrti a přestože žít je těžké a spousta věcí ho zklamala, život jako takový nezahazuje, pokud se k němu přistupuje bez nadsázky a klamů. Pasáž z konce stejné z *Cartas*:

He aquí, hoy por hoy, todo lo que ambiciono: ser un comparsa en la inmensa comedia de la Humanidad y, concluido mi papel de hacer bulto, meterme entre bastidores sin que me silben ni me aplaudan, sin que nadie se aperciba siquiera de mi salida.³⁰

A úplný závěr:

Ello es que cada día me voy convenciendo más que de lo que vale, de lo que es algo, no ha de quedar ni un átomo aquí.³¹

Vidíme v textu tedy i to, co je dále zmíněno v bodu „touha po slávě“. U Bécquera byla tato motivace velice slabá, opravdu pro něj bylo mnohem důležitější ve svých dílech zachytit své pocity a co nevěrněji zachytit fantazie, které snil. Celý text *Carta III* však končí s poměrně pesimistickým a ironickým nádechem. Přece jen ale naznačuje víru v posmrtnou existenci duše, která přežije i fyzickou smrt, a to je pro něj tím důležitým, co je potřeba zachovat, přestože v reálném světě pro to místo nenachází.³²

Je očividné, že hlavním tématem v *Carta III* je smrt. Ne pouze tělesná ale i spirituální. Ztráta mládí a spolu s ním i jeho naivních iluzí.³³ Podobné duševní rozpoložení můžeme vidět

---

²⁸ BÉCQUER, Gustavo Adolfo. *Desde mi celda*. Alicante : Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes, 1999, [online]. [cit. 2022-05-11]. Dostupné z: <<https://www.cervantesvirtual.com/nd/ark:/59851/bmch9915>>.

²⁹ BÉCQUER, Gustavo Adolfo. *Desde mi celda*. Alicante : Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes, 1999, [online]. [cit. 2022-05-11]. Dostupné z: <<https://www.cervantesvirtual.com/nd/ark:/59851/bmch9915>>.

³⁰ tamtéž

³¹ tamtéž

³² ALBORG, Juan Luis. *Historia de la literatura española*. Madrid: Gredos, 1992. ISBN 84-249-3146-7, s. 800-801.

³³ tamtéž

například v *Rima LXIX*, kde hovoří o tom, jak letmý život je a jak rychle člověku uteče před očima:

*Al brillar de un relámpago nacemos,
y aún dura su fulgor cuando morimos,
¡Tan corto es vivir!*

*La gloria y el amor tras que corremos,
sombras de un sueño son que perseguimos.
¡Despertar es morir!³⁴*

Obraz skromného a opuštěného hřbitova také připomíná verš z *Rima LXXII*:

*¡Dios mío, qué solos
Se quedan los muertos!³⁵*

Zde nenajdeme pouze motiv smrti, ale tolikrát opakovanou samotu, kterou Bécquer vidí jako nevyhnutelnou i po odchodu z tohoto světa.

3.2. Sentimentálnost děl

Od konce renesance zaznamenáváme ve filozofii posun od ontologie k psychologii. Tato egocentrická tendence má za následek upřednostňování citů před rozumem. Takový posun ve filozofii je pro nás důležitý proto, že právě vyzdvihnutí sentimentálních pocitů na první místo je jedním ze základních znaků literárního romantismu. A právě proto si romantičtí básníci dávají za úkol zdůraznit milostné city nad vše ostatní a ukázat jejich nadřazenost.³⁶ Jak už můžeme vidět výše, Bécquer není výjimkou. Dalo by se říci, že spíše naopak, je jedním z nejsentimentálnějších autorů své doby.

Bécquer se ve své druhé z *Cartas literarias a una mujer* vrací k otázce toho, co to je poezie a tentokrát ji přirovnává k pocitu:

---

³⁴ BÉCQUER, Gustavo Adolfo. *Rimas y Leyendas*. Madrid: Espasa-Calpe, 1970, s. 46.

³⁵ tamtéž, s. 49.

³⁶ DÍAZ-PLAJA, Guillermo. *Introducción al estudio del romanticismo español*. Madrid: Espasa-Calpe, 1967, s. 59-60.

La poesía es el sentimiento; pero el sentimiento no es más que un efecto, y todos los efectos proceden de una causa, más o menos conocida.

¿Cuál lo será? ¿Cuál podrá serlo de este divino arranque de entusiasmo, de esta vaga y melancólica aspiración del alma, que se traduce al lenguaje de los hombres por medio de sus más suaves armonías, sino el amor?³⁷

Celé Bécquerovo dílo provází snaha zachytit to, co je poezie jako taková. V mnoha případech ji přirovnává k ženě, z důvodu, který zmiňuje nejen v *Carta I* ale opakuje na začátku *Carta II*:

En mi anterior te dije que la poesía eres tú, porque tú eres la más bella personificación del sentimiento, y el verdadero espíritu de la poesía no es otro.³⁸

Žena je pro něj v reálném světě to nejbližší, čím dokáže poezii popsat, právě proto, že je nejvhodnějším ztělesněním pocitů, které se snaží skrze své dílo vyjádřit. Toto téma je blíže rozebráno v další z kapitol, ale nemůže být v této opominuto, jelikož se jedno pojí s druhým. Láska, ať už v jakékoliv formě, provází celý romantismus, ale především poezii jako takovou. U Bécquera je toto propojení vidět velmi výrazně, protože, jak jsme si právě ukázali, poezie je pro něj pocitem a u zrodu tohoto pocitu nenacházíme nic jiného, než lásku. Láska je vlastně poezií a poezie láskou. Pro vyjádření této spojitosti si Bécquer vybírá krásné ženy, které pak ve svých dílech vyobrazuje, protože to je pro něj nejbliž, jak se popsání toho, co cítí, může dostat.

3.3. Touha po slávě

Projevem této převahy subjektivního já v sociálním životě je touha po slávě. Autor romantismu sní o tom, stát se centrem společnosti, ve které žije, čímž se to, jak moc je spisovatel vážený ve společenských kruzích, stává dalším z klíčových témat romantismu. Na jedné straně dává prostor melancholickým meditacím, na druhé činí spisovatele zajímavým. Stává se zajímavým právě proto, že trpí. Jedním z jeho trápení, kromě neslučitelnosti jeho světa fantazie

---

³⁷ BÉCQUER, Gustavo Adolfo. *Cartas literarias a una mujer*. Alcalá de Henares: Instituto Cervantes, Centro Virtual Cervantes, 2002.[online]. [cit. 2022-05-11]. Dostupné z:

<<https://cvc.cervantes.es/obref/rimas/>>.

³⁸ tamtéž

a skutečnosti, je rozdíl mezi slávou, po které touží a slávou, které se mu reálně dostává. Dochází tak k syndromu nespokojenosti.³⁹

Bécquerův život se ale obešel bez jakéhokoliv zásadního triumfu, ať už společenského nebo ekonomického. Většinu slávy, kterou do dnešního dne sklízí, získal až posmrtně. Ani jeho finanční situace či životní podmínky nebyly nijak zvlášť kladné po většinu jeho života. Ovšem nedá se říci, že by téma touhy po slávě nějakým významným způsobem figurovalo v jeho díle. Můžeme ho vidět například v druhé strofě *Rima XXV*:

*Cuando se clavan tus ojos
en un invisible objeto,
y tus labios ilumina
de una sonrisa el reflejo,
por leer sobre tu frente
el callado pensamiento
que pasa como la nube
del mar sobre el ancho espejo,
diera, alma mía,
cuanto deseo:
¡La fama, el oro
la gloria, el genio!⁴⁰*

Poslední strofa básně ale končí takto:

*...por cuanto espero,
¡la fe, el espíritu,
la Tierra, el Cielo!⁴¹*

Nejen v této konkrétní básni, ale celkově v díle Bécquera, nehraje touha po slávě či bohatství hlavní roli. Převažuje v ní aspekt spirituálního zázračna, kdy klade větší důraz na emoce a city než jeho touhy po materiálních věcech či slávě. Sentimentálnost a především samota jsou aspekty, které jsou v Bécquerových textech mnohem frekventovanější. Kromě toho jsou nejdůležitějšími tématy láska, beznaděj a strach. Skrze ně spojuje své vlastní zkušenosti s

---

³⁹ DÍAZ-PLAJA, Guillermo. *Introducción al estudio del romanticismo español*. Madrid: Espasa-Calpe, 1967, s. 60-62.

⁴⁰ BÉCQUER, Gustavo Adolfo. *Rimas y Leyendas*. Madrid: Espasa-Calpe, 1970, s. 27.

⁴¹ tamtéž

realitou.⁴² Bécquer se velice očividně ztotožňuje s objektem svých básní a bolestí, či láskou, kterou prožívá. Jeho poetické já je centrem příběhu a zároveň bodem, od kterého se odvádí dějová linka, kterou se autor snaží zachytit. Příběh, ve kterém nenachází jiný smysl života, než lásku nebo bolest.⁴³

---

⁴² LUARSABISHVILI, V. La sensación de la soledad en las Rimas de Bécquer. Aproximación a la poesía metafísica. *Revista de Filosofía*, 2017, vol. 42 (2), s. 256.

⁴³ GARCÍA-DEVESA, Consuelo. Cuatro poemas de amor o un poema de Luis Cernuda a la luz de Bécquer, Rosalía y A. Machado. *Romance notes*, 1992, vol. 33, núm. 2, s. 200-201.

4. Obraz ideální ženy v romantismu

V každém uměleckém směru existuje jiný archetyp ženy, který autoři zobrazují. A zrovna tak ho nalzáme v romantismu. Především v dílech básníků, kteří často detailně zachycují svůj vysněný ideál. Mezi nimi Bécquer není výjimkou.

Obraz, se kterým se u Bécquera setkáváme, je pro Španělsko exotický typ ženy. Ve své poezii nejčastěji zachycuje ženy spíše drobné, s kudrnatými vlasy, ale především modrooké. Motiv modrých očí se u Bécquera objevuje velice frekventovaně. To, co v ženách hledá, je jejich exotičnost a severskost. Něco, co v reálu v ženách okolo sebe nenachází.⁴⁴

S tím se pojí ještě častější archetyp ženy, se kterým se, nejen u Bécquera, setkáváme. Pro romantismus byla žena nebeskou postavou. Bytostí nejen fyzicky, ale i eticky nádhernou. Něčím neskutečným, co u žen z masa a kostí nikdy nebylo možno nalézt, čímž se dostáváme k jádru milostného zoufalství, které romantičtí básníci prožívali. Jejich ženský ideál byl totiž něčím nedosažitelným, nedotknutelným a nemožným. Ženě byla připisována až božská moc, kdy bylo prakticky pouze na ní, jestli se její milý bude nacházet v nebi nebo v pekle.

Bécquer toto vyobrazení ženy však posunul ještě o kousek dál. Jak v *Rimas* tak v *Leyendas* můžeme vidět ideál krásy v podobě jakési spirituální projekce. Nejlepším příkladem toho jsou: *Rima XI* a *XV* nebo legendy *Los ojos verdes* a *El rayo de luna*, na které se ještě blíže zaměříme později.⁴⁵

4.1. Prostředí v *Rimas* a *Leyendas*

Než si Bécquerovo zobrazení ideálu ženy ukážeme na konkrétních příkladech, je třeba uvést, s jakým prostředím díla *Rimas* a *Leyendas* pracují. Kromě psaní měl Bécquer velmi blízko i k ostatním druhům umění. Přestože Bécquer sám nemaloval, jeho otec byl malířem. Mimo to pro něj byla velkým koníčkem hudba, i když ji nikdy odborně nestudoval a nevěnoval se jí profesionálně. Oba tyto vlivy se ale odráží v jeho dílech. Dodávají jim určitý nádech barvitosti a hudebnosti, který je dotváří a činí originálnějšími.

Přesto všechno si především v poezii, občas i v próze, stěžuje na nedostatečnost slov pro popis toho, co vidí, nebo si představuje. *Leyendas* jsou ale stručnosti a intenzitě *Rimas* velmi vzdálené. Bécquer rozhodně neměl nouzi o slovní zásobu. *Rimas* jsou svojí krátkostí známé, zatímco v *Leyendas* se nebojí dlouhých a detailních popisů, kde běžně narazíme na dvě a více adjektiv rozvíjejících jedno jediné substantivum. Nejde tedy ani tolik o neschopnost

---

⁴⁴ DÍAZ-PLAJA, Guillermo. *Introducción al estudio del romanticismo español*. Madrid: Espasa-Calpe, 1967, s. 103.

⁴⁵ tamtéž

autora vyjadřovat se, či nedostatek jeho slovní zásoby. Spíše svět, který si představuje, je tak nedotknutelný, že i zachytit ho slovy je prakticky nemožné.⁴⁶

Vraťme se ale k malířskému aspektu Bécquerova díla, kterého si všiml i Edmund King a který popisuje v jeho díle *Gustavo Adolfo Bécquer: from painter to poet*. Podle něj si ve spouště pasáží v *Leyendas* Bécquer počíná jako malíř, který utváří seznam všech věcí, které chce zachytit na svém plátně. Jestliže jakožto básník nemůže slovy vyjádřit rychlé a zmatené myšlenky, které se mu honí hlavou, jako malíř, neboli vypravěč v próze, může alespoň rozvinout množství detailů scén, které v něm tyto myšlenky vyvolávají. Jak v *Leyendas*, tak v ostatních vyprávěních Bécquer hodněkrát používá stejných technik jako v *Rimas*, ale zatímco v próze dává volnost svému malířskému já a plní ji detailními popisy, v poezii se tohoto aspektu vzdává. Zbavené obraznosti a zkrácené se pak jeho texty mění ve verše.⁴⁷

Dá se říci, že v próze se spoléhá na své malířské dovednosti, ale v poezii nikoliv. Protože tam nemůže používat stejného vyjmenovávání konkrétních věcí, ubírá se směrem do světa snů a proměňuje se v *huésped de las nieblas*. V *Rimas* se tak raději uchyluje ke slovům, které vyjadřují nestabilní, nedotknutelné a fantastické formy. Mezi jinými například: *vlna, voda, vzduch, aroma, ozvěna, přízrak, kapka, chvění, nymfa, vůně, vánek, pára* a samozřejmě *sen*. Všechny věci, pro které je charakteristické, že jsou vágní, pohyblivé, neviditelné nebo nepatrné.⁴⁸ Čímž samozřejmě nechceme říci, že by se taková terminologie neobjevovala i v jeho próze. Spíše je zde snaha nastínit, že popisy v poezii celkově jsou, již z podstaty věci, vágnější.

Bécquer se snaží najít formu, která by se charakterizovala svou netělesností a nedotknutelností. Duch, který je nadčasový, věčný a mimo prostor. Proto je jím popisovaná forma tak vzdálená realitě.

Zatímco v próze vše nejdříve detailně popisuje, a až poté objekty zahalí mlhou, v jeho poezii je mlha hlavním předmětem. Je neodmyslitelným komponentem ideálu krásy, se kterým se Bécquer touží spojit, ale nemůže.⁴⁹ Stejným způsobem pak zachycuje i ženu.

---

⁴⁶ ALBORG, Juan Luis. *Historia de la literatura española*. Madrid: Gredos, 1992. ISBN 84-249-3146-7, s. 842.

⁴⁷ tamtéž

⁴⁸ tamtéž, s. 842-843.

⁴⁹ tamtéž, s. 843.

4.2. Nedotknutelná žena

Zatímco v *Rimas* Bécquer spíše vykresluje reálný obraz toho, co pro něj ženy v jeho životě znamenaly, v *Leyendas* se setkáme s mnohem bohatší škálou popisů žen. Obě díla, stejně jako zbytek jeho tvorby, se ale shodují v tom, že se v nich snaží zachytit ideál krásy, který hledá. Ačkoli se hledání zdá marné, promítá své pocity do postav jeho příběhů, kde stejně jako on, pátrání po dokonalé nadpozemské ženě nevzdávají, ať už je to zavede kamkoliv.

4.2.1. Rima XI

Bécquer svůj ženský ideál zobrazuje v mnohých z *Rimas*. Jedna z těch, která ho zachycuje velice jasně a věrně je *Rima XI*. V celém díle sevillského básníka se opakuje žena jako produkt jeho subjektivní fantazie. Plod jeho představivosti, sen jeho duše a nemožná fikce, ke které je přes to všechno přitahován. Je objektem jeho touhy a přání, jediná, kterou miluje, a kdykoliv by ji upřednostnil před ženami z masa a kostí každodenního života.⁵⁰ A to přesně nám ukazuje v *Rima XI*:

–*Yo soy ardiente, yo soy morena,
yo soy el símbolo de la pasión;
de ansia de goces mi alma está llena;
¿a mí me buscas? –No es a ti; no*

–*Mi frente es pálida; mis trenzas de oro
puedo brindarte dichas sin fin;
yo de ternura guardo un tesoro;
¿a mí me llamas? –No; no es a ti.*

–*Yo soy un sueño, un imposible,
vano fantasma de niebla y luz;
soy incorpórea, soy intangible;*

---

⁵⁰ ALBORG, Juan Luis. *Historia de la literatura española*. Madrid: Gredos, 1992. ISBN 84-249-3146-7, s. 778.

*no puedo amarte. – ¡Oh, ven; ven tú!*⁵¹

Odmítá první dvě ženy, které se prezentují jako skutečné a hmatatelné, místo toho si vybírá tu, která je pouhý sen, nehmotná a nedotknutelná.⁵² Ta je právě kvůli těmto atributům obrazem jeho ideální ženy. Díky své neskutečnosti se může skládat ze všech nehmotných elementů a kvalit, které básník hledá.

4.2.2. Žena, přelud, poezie

Další z *Rimas*, která stojí za zmínku vzhledem k tomu, jak evidentně v ní autor svůj ideál vykresluje, je *Rima XV*:

*Cendal flotante de leve bruma,
rizada cinta de blanca espuma,
rumor sonoro de arpa de oro,
beso del aura, onda de luz,
eso eres tú.*

*Tú, sombra aérea que cuantas veces
voy a tocarte, te desvaneces
como la llama, como el sonido,
como la niebla, como un gemido
del lago azul.*

*En mar sin playas onda sonante,
en el vacío cometa errante,
largo lamento.
Del ronco viento,
ansia perpetua de algo mejor,*

---

⁵¹ BÉCQUER, Gustavo Adolfo. *Rimas y Leyendas*. Madrid: Espasa-Calpe, 1970, s. 21.

⁵² ALBORG, Juan Luis. *Historia de la literatura española*. Madrid: Gredos, 1992. ISBN 84-249-3146-7, s. 778-779.

Eso soy yo.
¡Yo, que a tus ojos, en mi agonía
los ojos vuelvo de noche y día
yo, que incansable como demente
tras una sombra, tras la hija ardiente
*de una ilusión!*⁵³

V této básni je žena syntézou všeho nehmatatelného. Znovu nám ukazuje, že to, po čem Bécquer pátrá, je něco nedotknutelného, pouhý prelud, tvořený hrou stínů a světél. To je ideál, který hledá, ale je to ideál skutečně v podobě ženy?

4.2.3. Personifikace poezie

Zajímavým náhledem na Bécquerův ideál krásy je názor Edmunda Kinga z již zmiňované publikace *Gustavo Adolfo Bécquer: from painter to poet*. Podle něho v *Rima XV* Bécquer nejen že nepopisuje reálnou ženu, nepopisuje ani žádnou, která by byla pouze výplodem jeho fantazie. Zdá se, že Bécquer se snaží spíše ztělesnit, nebo, lépe řečeno, nějakým způsobem zpersonifikovat svůj vlastní stav mysli, který je plný nedotknutelných nápadů, těžko vyjádřitelných slovy, což se slučuje s tím, co bylo zmíněno na začátku kapitoly. Přes enormní slovní zásobu, kterou Bécquer oplýval, mu jeho snové fantazie nikdy nepřišly dostatečně dobře zachycené, měl-li je promítnout do slov.⁵⁴

V hmotném světě nevidí nic bližšího ideálu krásy a poezii jako takové, než ženu, která je od přírody sentimentálnější a citlivější. Od fyzické analogie se přesouvá k duševní. Je to proces, který popisuje v díle: *Cartas literarias a una mujer*, kde přirovnává poezii k pocitu a pocit k ženě.⁵⁵

4.2.4. Co je poezie?

Cartas literarias a una mujer jsou, jak už název napovídá, adresovány ženě. Tón, kterým jsou psány, je konverzační a příjemně plynulý. Hned v prvním z dopisů ale narazíme na

---

⁵³ BÉCQUER, Gustavo Adolfo. *Rimas y Leyendas*. Madrid: Espasa-Calpe, 1970, s. 23-24.

⁵⁴ GONZÁLEZ-GERTH, Miguel. The Poetics of Gustavo Adolfo Becquer. *MLN*, 1965, vol. 80, s. 188 - 192.

⁵⁵ tamtéž, s. 192.

ono velké a důležité téma: co je poezie?⁵⁶ *Carta I* začíná takto: „*En una ocasión me preguntaste: ¿Qué es poesía?*“ A poté, co romanticky popíše čtenářku dopisu, jí konečně odpovídá: „*la poesía... la poesía eres tú!*“ na zku,áot na ěđodpov i vyobrazuje autor zde kterou Situace, ⁵⁷“ kterou se ptá, jsou identické, jako v *Rima XXI*:

*¿Qué es poesía?, dices mientras clavas
en mi pupila tu pupila azul:
¡Qué es poesía! ¿Y tú me lo preguntas?
Poesía... eres tú.*⁵⁸

Že se jedná o stejnou scénu, podporuje i to, že při popisu ženy, které je dopis adresován, zmiňuje, že má modré oči, stejně jako dívka z *Rima XXI*.

Nejen v prvním z dopisů vyjadřuje Bécquer svůj vztah k poezii, ve stejném duchu pokračuje i v již citované *Carta II* z *Cartas literarias a una mujer*, pro připomenutí:

En mi anterior te dije que la poesía eres tú, porque tú eres la más bella personificación del sentimiento, y el verdadero espíritu de la poesía no es otro.⁵⁹

Dále ve třetím z dopisů trvá na tom, aby se ho již dále neptala, co je to láska. Odpověď na to má najít uvnitř sebe sama a svých pocitů,⁶⁰ což můžeme vidět na pasáži:

Por eso he creído más oportuno recordarte una escena pasada que tiene alguna analogía con nuestra situación presente, y decirte ahora como entonces: „—¿Quieres saber lo que es el amor? Recógete dentro de ti misma, y si es verdad que lo abrigas en tu alma, siéntelo y lo comprenderás, pero no me lo preguntes.“⁶¹

---

⁵⁶ ALBORG, Juan Luis. *Historia de la literatura española*. Madrid: Gredos, 1992. ISBN 84-249-3146-7, s. 807.

⁵⁷ BÉCQUER, Gustavo Adolfo. *Cartas literarias a una mujer*. Alcalá de Henares: Instituto Cervantes, Centro Virtual Cervantes, 2002.[online]. [cit. 2022-05-11]. Dostupné z: <<https://cvc.cervantes.es/obref/rimas/>>.

⁵⁸ BÉCQUER, Gustavo Adolfo. *Rimas y Leyendas*. Madrid: Espasa-Calpe, 1970, s. 26.

⁵⁹ BÉCQUER, Gustavo Adolfo. *Cartas literarias a una mujer*. Alcalá de Henares: Instituto Cervantes, Centro Virtual Cervantes, 2002.[online]. [cit. 2022-05-11]. Dostupné z: <<https://cvc.cervantes.es/obref/rimas/>>.

⁶⁰ MIZRAHI, Irene. El amor platónico “en pelota”: desenmascaramiento del sublimado apetito sexual en la rima I de Bécquer. *Hispanic Review*, 2011, vol. 79, núm. 3, s. 428.

⁶¹ BÉCQUER, Gustavo Adolfo. *Cartas literarias a una mujer*. Alcalá de Henares: Instituto Cervantes, Centro Virtual Cervantes, 2002.[online]. [cit. 2022-05-11]. Dostupné z: <<https://cvc.cervantes.es/obref/rimas/>>.

Jak už bylo řečeno, Bécquer považoval ženu za nejlepší ztělesnění pocitů, které pro něj byly poezií a poezie láskou. Vše je pro něj prakticky jedna a ta samá věc. Poezie pro Bécquera byla pocitem, médiem, skrze které se snažil své fantazie a emoce vyjádřit. Slova mu na to ale vždy byla krátká a právě ideál ženy, který ve své poezii i próze utváří, byl tím nejlepším, čím mohl poezii, a tak i své vlastní pocity, popsat, už jen proto, že žena je celkově považována za citlivější a něžnější a je snazší ji idealizovat.⁶²

Na druhou stranu například i v posledních strofách výše zmíněné *Rima XV* můžeme vidět nástin utrpení, které básníkovi láska k takovému ideálu krásy působí, téma, které se v Bécquerově díle objevuje častěji, především pak v *Leyendas*, jak ještě dále rozebereme.

4.3. Los ojos verdes

Kromě toho, že popis krajiny v legendě *Los ojos verdes* je jedním z nejkrásnějších, které z Bécquerova pera kdy vyšly, nalezneme v ní i několik tématicky důležitých aspektů.

V příběhu používá jména míst ze španělské Sorii, ale děj se v ní ve skutečnosti neodehrává. Místo toho čtenáře zavádí na idealizované místo a vypráví historii, založenou na starém námětu vodní víly, která svou nadpozemskou krásou očaruje muže.⁶³ Tato tematika byla typická pro evropský folklór té doby. Hlavní roli hraje i v další z Bécquerových legend: „*La corza blanca*“. Obě legendy připomínají až pohádkový příběh. Při popisu lesa vstupuje do hry autorova malířská a hudební citlivost, čímž ho tvoří magickým, plným lesních víl a nymf.⁶⁴

Hlavní hrdina, Fernando, pronásleduje jelena, kterého zranil svým oštěpem. Prodírá se houštím, dokud nedojde na paseku, kde se nachází pramen. Jeho doprovod ho varuje, že vodám onoho pramenu „panuje zlý duch“ a doporučí mu vrátit se. Od toho osudového okamžiku ale Fernando už nikdy není stejný jako dřív. Vyhledává samotu, je celý skleslý a jako bez života. Den co den se vrací k pramenu, jelikož u něj zahlédl záblesk ženských očí, přesně takových, po kterých celý život toužil. Konečně jednoho dne u pramene potká dívku, jako ze snu. Tak krásná, až se to zdá neuvěřitelné, a její oči byly ty, co měl Fernando už takovou dobu vryté do paměti. Ona neznámá žena mu nabídne svou náruč a vtáhne ho sebou do hlubin.⁶⁵

---

⁶² GONZÁLEZ-GERTH, Miguel. The Poetics of Gustavo Adolfo Becquer. *MLN*, 1965, vol. 80, s. 192.

⁶³ ALBORG, Juan Luis. *Historia de la literatura española*. Madrid: Gredos, 1992. ISBN 84-249-3146-7, s. 778.

⁶⁴ tamtéž, s. 788.

⁶⁵ BÉCQUER, Gustavo Adolfo. *Rimas y Leyendas*. Madrid: Espasa-Calpe, 1970, s. 78-83.

V úvodu legendy Bécquer čtenářům prozrazuje, že inspirací pro zelené oči, které učarovaly hlavnímu hrdinovi příběhu, jsou oči, které sám viděl a byly tak dechberoucí, že není možné je doslovně popsat: „*De seguro que no los podré describir tales cuales ellos eran: luminosos, transparentes, como las gotas de la lluvia que se resbalan sobre las hojas de los árboles después de una tempestad de verano*“.⁶⁶ Tajemná žena v příběhu sama o sobě prohlašuje: „*No soy una mujer como las que existen en la Tierra; soy una mujer digna de ti, que eres superior a los demás hombres. Yo vivo en el fondo de estas aguas, incorpórea como ellas, fugaz y transparente*“.⁶⁷ Tato pasáž je téměř totožná s tím, jak se popisuje žena v poslední strofě *Rima XI*, pro připomenutí:

–*Yo soy un sueño, un imposible,*
vano fantasma de niebla y luz;
soy incorpórea, soy intangible;
*no puedo amarte. –¡Oh, ven; ven tú!*⁶⁸

Znovu tak narážíme na téma krásné a nedosažitelné ženy, která je ideálem a životním snem nejen hlavního hrdiny ale i samotného autora, téma, které nacházíme nejen v *Rimas*, ale i v *Leyendas*. Ještě důležitější motiv v této konkrétní legendě je však symbolika ženské krásy, která přivede do záhuby muže, který jí propadl.⁶⁹ Stejně, jako například v již zmiňované *Rima XV*.

4.3.1. Literární tradice vodní nymfy

Tématika nymfy, která přivádí muže do záhuby, byla v romantismu poměrně populární, není tak divu, že na ni narazíme i u Bécquera, někteří jsou ale toho názoru, že legenda *Los ojos verdes* měla mnohem konkrétnější vzor a to povídku *La ondina azul* od spisovatelky Gomez de Avellaneda. Ale existence tak dlouhé tradice daného tématu v předchozí literatuře nedává prostor k tomu, považovat text kubánské autorky za přímý vzor Bécquerovy legendy.⁷⁰

---

⁶⁶ BÉCQUER, Gustavo Adolfo. *Rimas y Leyendas*. Madrid: Espasa-Calpe, 1970, s. 77.

⁶⁷ tamtéž, s. 82.

⁶⁸ BÉCQUER, Gustavo Adolfo. *Rimas y Leyendas*. Madrid: Espasa-Calpe, 1970, s. 21.

⁶⁹ ALBORG, Juan Luis. *Historia de la literatura española*. Madrid: Gredos, 1992. ISBN 84-249-3146-7, s. 778.

⁷⁰ NAVAS OCAÑA, Isabel. Avellaneda y Bécquer: del magisterio femenino a la biografía sentimental. *Acta literaria*, 2017, vol. 54, s. 99-120.

V romantismu bylo běžné využívat přírody jakožto zrcadla duše, z čehož pramenilo pátrání po něčem nadpřirozeném, jako je například vodní nymfa. Bécquer si z této tradice vypůjčil to, co se mu hodilo. Vodní paní byla ideálním obrazem nedosažitelné ženy, která zaplňuje citovou prázdnotu autora, potažmo hrdiny příběhů, které píše.⁷¹ To můžeme vidět nejen v legendě *Los oros verdes*, ale i v dalších zmiňovaných v této práci: *La corza blanca* a *El rayo de la luna*.

4.4. El rayo de la luna

Legenda, publikovaná v únoru roku 1862, se stala jednou z nejvýznamnějších Bécquerových příběhů. Také proto, jak zachycuje onen vysněný ideál, dokonalou ženu, které není možno odolat.⁷² Příběh sleduje prakticky stejnou dějovou linii jako *Los ojos verdes*, oba hlavní hrdinové se zamilují do nedosažitelné ženy.⁷³

Manrique, hlavní postava tohoto příběhu, je projekcí samotného autora. Stejně, jako Bécquer, má rád samotu, protože v té může dát volnost své představivosti a ponořit se do světa fantazie. Žije ve světě snů a ztrácí pojem nejen o čase, ale i o tom, co je realita. Zamiluje se do postavy ženy, kterou si sám vytvořil. Ve skutečnosti se jedná pouze o paprsky měsíčního svitu. Manrique „jí“ ale stejně chce získat, přestože je neuchopitelná stejně, jako vše dokonalé.⁷⁴

Bécquer se skrze postavy svých děl, jak v poezii tak i v próze, snaží symbolicky vyjádřit svou vlastní, nikdy nekončící honbu za ideálem. Neúnavné pátrání, které nepřestává, přes veškerý neúspěch a nezdar, který zažívá. Snaží se oprostít od reality z masa a kostí a raději by dosáhl skutečnosti mimo tento svět. A právě to nám ukazuje nejen ve své poezii ale i v textech psaných v próze.

S obrazem nedosažitelné ženy se pojí téma nemožné lásky. Ve všech výše zmíněných ukázkách je jasné, že milostný vztah nedopadne dobře, nebo je úplně nemožný od samotného začátku.

---

⁷¹ MARTOS GARCÍA, Alberto a MARTOS NÚÑEZ, Eloy. Ojos verdes: imaginarios femeninos y narrativos transtexuales. *Acta Literaria*, 2014, vol. 49, s. 128-138.

⁷² ALBORG, Juan Luis. *Historia de la literatura española*. Madrid: Gredos, 1992. ISBN 84-249-3146-7, s.779-780.

⁷³ SANZ, Manuel Cubero. La mujer en las leyendas de Bécquer. *Revista de Filología Española*, 1969, vol. LII, núm. 52 (1/4), s. 347-370.

⁷⁴ BÉCQUER, Gustavo Adolfo. *Rimas y Leyendas*. Madrid: Espasa-Calpe, 1970, s. 84-92.

4.5. El Monte de las Animas

Na závěr bych ještě ráda zmínila legendu *El Monte de las Animas*, ve které můžeme vidět, že Bécquer ženy nezobrazoval vždy pouze jako idealizované. Přestože byly krásné, měly mnohokrát i záporné vlastnosti. Beatriz, hlavní hrdinka tohoto příběhu, fyzicky připomíná vysněnou ženu Manriqueho z legendy: *El rayo de la luna*, zmíněné výše, v mnohém se ale liší. Kromě toho, že je z masa a kostí, její povaha rozhodně není něčím, po čem by Bécquer toužil.⁷⁵ Beatriz je pyšná, vrtkavá a nafoukaná. Nemá problém lidmi opovrhovat či se jim posmívat. Takovýto popis ženy se neobjevuje pouze v autorově próze, nacházíme ho i v některých z *Rimas*, především v jejich poslední části, kde Bécquer zachycuje své milostné zklamání.

Příběh této legendy je chronologicky prvním, který Bécquer zasadil do okolí Sorii. Beatriz požádá svého bratrance o to, aby jí přinesl modrou stužku, kterou to odpoledne ztratila v *Monte de las Animas*. Problémem je, že děj se odehrává v podvečer Památky zesnulých a místo, kde Beatriz stužku zapoměla, je známé legendou o tom, že se tam ukazují duchové templářů. Hlavní hrdinka ale Alonsovi (bratraci) sdělí, že mu onu stužku chtěla darovat a tak se ji Alonso, i přes strach z duchů, vydává hledat. Celá legenda ale nedopadne nijak dobře. Druhého dne ráno najdou obyvatelé vesnice Alonsa mrtvého a zrovna tak Beatriz, jejíž duch je odsouzen být navěky pronásledován duchy templářů.⁷⁶

Bécquer tedy využívá tuto konkrétní legendu k tomu, aby nám ukázal zlomyslnost a špatnost, kterou ženy mohou oplývat. Vidíme v ní stopy záště, která pravděpodobně pramenila ze zrady, jež se mu od některé ženy z jeho života dostalo.⁷⁷

Celkově láska, po které Bécquer toužil, se nezakládala pouze na fyzické přitažlivosti. Hledal spirituální propojení dvou duší, které by se navzájem doplňovaly. Takového druhu lásky se mu ale od jeho manželky Casty Esteban nedostávalo. Nebyla tou ideální společnicí, po jaké Gustavo Adolfo pátral, protože hledal perfektní ženu, a dokonalost, bohužel, není z tohoto světa. Ideální žena zkrátka neexistuje.⁷⁸

---

⁷⁵ SANZ, Manuel Cubero. La mujer en las leyendas de Bécquer. *Revista de Filología Española*, 1969, vol. LII, núm. 52 (1/4), s. 351.

⁷⁶ BÉCQUER, Gustavo Adolfo. *Rimas y Leyendas*. Madrid: Espasa-Calpe, 1970, s. 125-131.

⁷⁷ SANZ, Manuel Cubero. La mujer en las leyendas de Bécquer. *Revista de Filología Española*, 1969, vol. LII, núm. 52 (1/4), s. 352.

⁷⁸ tamtéž, s. 357-358.

5. Nemožná láska

S obrazem nedosažitelné ženy se pojí téma nemožné lásky. Ve všech výše zmíněných ukázkách je jasné, že milostný vztah nedopadne dobře, nebo je úplně neuskutečnitelný od samotného začátku. Přestože Bécquer vždy vyobrazuje ženy krásné, většina z nich není reálná. Pokud však jsou skutečné, jejich povahové rysy bývají velice nepřívětivé a láska, po které nejen sám Gustavo Adolfo, ale i jeho hlavní hrdinové, tolik touží, je nemožná.

Zároveň jak celému Bécquerovu životu, tak jeho dílu, dominují pocity samoty a melancholie. Oba pramení z marné snahy najít ideální ženu, která, jak už bylo výše vysvětleno, neexistuje, a tak pátrání po ní musí vždy nevyhnutelně skončit neúspěchem. Tento, v díle se objevující, motiv, byl podporován i faktem toho, že Bécquerův manželský vztah nebyl z těch nejšťastnějších.

V legendách, zmíněných v předchozí kapitole, je zřetelné, na čem láska ztroskotá. Jak v *El rayo de la luna*, tak v legendě *Los ojos verdes*, se nejedná o skutečné ženy, se kterými by byl milostný vztah možný. Rozhodně nejde o situaci, která by byla pro tyto dvě legendy exkluzivní, ba naopak. Celkově jsem toho názoru, že v *Leyendas* je neúspěch lásky zřejmý, ráda bych se proto v této kapitole zaměřila na vyobrazení nemožného v Bécquerových básních.

Nefunkčnost vztahu, zachycenou v poezii, můžeme ukázat na *Rima XLI*:

*Tú eras el huracán y yo la alta
torre que desafía su poder:
¡tenías que estrellarte o que abatirme!
¡No pudo ser!*

*Tú eras el océano y yo la enhiesta
roca que firme aguarda su vaivén:
¡tenías que romperte o que arrancarme! ...
¡No pudo ser!*

*Hermosa tú, yo altivo; acostumbrados
uno a arrollar, el otro a no ceder:
la senda estrecha, inevitable el choque ...
¡No pudo ser!⁷⁹*

---

⁷⁹ BÉCQUER, Gustavo Adolfo. *Rimas y Leyendas*. Madrid: Espasa-Calpe, 1970, s. 35.

Už jen z toho, že žena je popisována v minulém čase, můžeme vidět, že vztah již skončil. Přirovnává ji k hurikánu, zatímco sám sebe k věži. Hurikán je charakteristický tím, že věci ničí, věž, na druhou stranu, odolává. Vydržet náraz hurikánu by ale asi bylo příliš obtížné i pro ni, z čehož vyplývá, že by se žena musela buďto změnit a nebo ho (věž) zničit.

Ve druhé strofě používá stejné metafory, kde jedinou záměnou je to, že nyní ženu přirovnává k oceánu a sám sebe ke skalnímu útesu. Vlny oceánu se o útes při střetnutí roztříští. Pro změnu by tedy došlo ke „zničení“ ženy. Aby se tak nestalo, útes, poetické já autora, by musel být rozbit.

V poslední strofě se Bécquer oprostí od jakýchkoliv metafor a jednoduše oznamuje, že zatímco jeden byl zvyklý mít vždy vše po svém, druhý nehodlal nikdy před ničím ustoupit. Muselo tedy dojít k nevyhnutelnému konfliktu, který neměl jiného řešení, než rozpad jakéhokoliv vztahu, který mohli mít.

Nemožná láska však není tím jediným nemožným v Bécquerově díle, ať už je to ideál ženy, komunikace, či zdroj inspirace, vše se zdá být pro něj v různých aspektech nedosažitelným.

5.1. Inspirován nemožným

Pro Bécquera byla poezie něčím, co mělo ve čtenáři probudit touhu po neexistujícím a nemožném ideálu. Chtěl, aby promlouvala přímo do nitra duše a nesla sebou melancholický nádech. Zároveň proto, že poezie je tímto vroucím přáním po nedosažitelné dokonalosti, víme vždy, jak skončí - neúspěchem. Timpádem více, než cíl, kterého může dosáhnout, chce vyobrazit pocity, především lásku, které cítí po cestě a jež vyvolává onen nemožný ideál. A právě proto je toto milostné hnutí plné melancholie, jelikož ví, že jeho cíl je nedosažitelný. Ovšem ve svých limitovaných podmínkách občas letmo na onu dokonalost naráží a podíváme-li se na ní více zeširoka, je prakticky jeho inspirací.⁸⁰

Konflikt mezi tím, po čem Bécquer snil, a realitou, je v jeho díle zřetelný, s čímž se pojí další z hlavních problémů, na které ve své tvorbě naráží - a to střet mezi inspirací a rozumem. Skvělým příkladem toho je *Rima III*, v jejíž první části nám v několika strofách popisuje, jaká je inspirace. Ve druhé části básně pokračuje popisem rozumu. Zakončuje ji strofou:

*Con ambas siempre lucha,
y de ambas vencedor*

---

⁸⁰ ALBORG, Juan Luis. *Historia de la literatura española*. Madrid: Gredos, 1992. ISBN 84-249-3146-7, s. 815-817.

*tan sólo el genio puede
a un yugo atar las dos.⁸¹*

Popisuje, že s nimi musí vždy bojovat a neustále se musí snažit je vyvážit. Podmanit si oba ze zdrojů, ze kterých umělecká tvorba čerpá, je úkol, hodný génia. Nenabízí nám ale žádné jeho řešení.

Další z básní, ve které můžeme tento střet pozorovat, je *Rima V*. Opět se zde objevuje námět snahy o zachycení podstaty poezie. V tomto případě se ji však nesnaží zahalit do postavy krásné, idealizované ženy. Prezентuje ji jako ducha beze jména, jež proplouvá světem, a básník se pouze stává jeho schránkou:

*Yo, en fin, soy ese espíritu,
desconocida esencia,
perfume misterioso,
de que es vaso el poeta.⁸²*

Duch, který je ničím, ale zároveň je všudypřítomný. Na začátku básně si můžeme všimnout prolínání se motivů stínů a světél. Ztělesňuje se se září hvězdy a chladným svitem Měsíce:

*Yo soy el fleco de oro
de la lejana estrella;
yo soy de la alta luna
la luz tibia y serena.⁸³*

Na konci básně o sobě pak prohlašuje, že právě on je tím mostem mezi nebem a zemí, mezi světem tělesným a tím duševním a jak už bylo zmíněno výše, básník je pouhou schránkou této inspirace. Skrze poezii se snaží k sobě oba světy přiblížit co nejvíce, ale nikdy to nemůže být ono, vždy se bude jednat jen o tajuplný a mlhavý závan toho, o co se opravdu jedná.

---

⁸¹ BÉCQUER, Gustavo Adolfo. *Rimas y Leyendas*. Madrid: Espasa-Calpe, 1970, s. 14-16.

⁸² BÉCQUER, Gustavo Adolfo. *Rimas y Leyendas*. Madrid: Espasa-Calpe, 1970, s. 19.

⁸³ tamtéž, s. 17.

5.2. Neuskutečnitelná komunikace

Nemožnost lásky navíc zajišťuje neuskutečnitelná komunikace, kterou v Bécquerových textech vidíme nejen mezi subjekty jeho děl. Výše v práci bylo již zmíněno, že si přes svou rozsáhlou slovní zásobu neustále stěžoval na nedostatek prostředků k vyjádření toho, co by chtěl. Slova pro popsání svých pocitů a fantazií jednoduše nepovažoval za dostatečná, o čemž vypovídá například pasáž z *Carta III z Cartas literarias a una mujer*:

Si tú supieras cómo las ideas más grandes se empequeñecen al encerrarse en el círculo hierro de la palabra...⁸⁴

V této pasáži slova považuje za kruh z železa, který ubírá na velkoleposti myšlenek, které se jejich pomocí snaží vyjádřit. Jelikož jeho citové rozpoložení, které, jak již bylo řečeno, se dá přirovnat k inspiraci, se neodvratně sráží s rozumem a musí být zachyceno podle jeho pravidel a forem, což mu nikdy neprokazuje dostatečnou službu.⁸⁵

Shodnou problematiku vyzdvihuje i v první z *Rimas*:

*Yo sé un himno gigante y extraño
que anuncia en la noche del alma una aurora,
y estas páginas son de este himno
cadencias que el aire dilata en las sombras.*

*Yo quisiera escribirle, del hombre
domando el rebelde, mezquino idioma,
con palabras que fuesen a un tiempo
suspiros y risas, colores y notas.*

*Pero en vano es luchar; que no hay cifra
capaz de encerrarlo, y apenas, ¡oh hermosa!,
si, teniendo en mis manoplas tuyas,
pudiera, al oído, cantártelo a solas.⁸⁶*

---

⁸⁴ BÉCQUER, Gustavo Adolfo. *Cartas literarias a una mujer*. Alcalá de Henares: Instituto Cervantes, Centro Virtual Cervantes, 2002.[online]. [cit. 2022-05-11]. Dostupné z: <<https://cvc.cervantes.es/obref/rimas/>>.

⁸⁵ ALBORG, Juan Luis. *Historia de la literatura española*. Madrid: Gredos, 1992. ISBN 84-249-3146-7, s. 815.

⁸⁶ BÉCQUER, Gustavo Adolfo. *Rimas y Leyendas*. Madrid: Espasa-Calpe, 1970, s. 13.

V této básni zmiňuje stejnou myšlenku jako v *Carta III*, a tou je nemožnost zachytit pomocí slov svoji fantazii, nebo jakékoliv jiné, člověku známé, symboly. Proč by ale byl schopen je šeptat ženě, kterou by měl v náručí? Proto, že láska zajišťuje bezchybnou komunikaci mezi „já“ a „ty“. A *Rimas* se snaží toto spojení najít na místě, kde komunikace není možná.⁸⁷

Oznamuje nám to hned v první strofě. On sám tuto melodii, která do sebe zahaluje Bécquerovu fantazii a inspiraci, zná a snaží se ji skrz svoji poezii komunikovat ostatním, ale stránky, na které ji píše, jsou jen jejím stínem. Rád by pro to použil slov, která by byla zároveň: „*suspiros y risas, colores y notas*“, v čemž můžeme znovu vidět barvitost a hudebnost, která provázela celé Bécquerovo dílo.

---

⁸⁷ ALBORG, Juan Luis. *Historia de la literatura española*. Madrid: Gredos, 1992. ISBN 84-249-3146-7, s. 840.

6. Bécquerovi současníci

Před úplným závěrem práce bych ještě chtěla zmínit některé z autorů, kteří ve Španělsku tvořili ve stejné době, jako Bécquer. Ráda bych poukázala na jejich společné inspirace a kde se, naopak, od Bécquera lišili, ať už tematikou svých děl, nebo formální úpravou textů.

6.1. Ángel María Dacarrete

Přestože byl Dacarrete o devět let starší než Bécquer, vývoj jeho poetického zájmu se zdá být spíše paralelním, nežli předcházejícím. S největší pravděpodobností oba autoři experimentovali s tématy a formou, které Madridu ve stejnou dobu představily překladatelské práce Eulogia Sanze, a tak stáli společně na začátku nového druhu poezie.

V roce 1857 byl Dacarrete úzce spojený s deníkem *La Crónica*, jehož hlavním redaktorem byl Ramón Rodríguez Correa, blízký přítel Bécquera. Navíc texty, jak Bécquera, tak Dacarreta, vycházely ve stejných denících. Dá se tedy předpokládat, že se oba autoři museli tou dobou již znát, ačkoli Bécquer se v těchto časech věnoval psaní díla: *Historia de los templos de España*, zatímco Dacarrete spíše autorství divadelních her.

Neexistuje důkaz o tom, že by Dacarrete napsal poezii ve stylu Heineho před 15. květnem roku 1857, kdy vyšly Sanzovy překlady v deníku *El Museo Universal*. První známou básní, už s předpokládaným vzorem v německém autorovi, je *Ensueño*. Stejně jako Bécquer, nečerpal pouze tematicky z originálu, ale osvojil si i metriku, kterou používá Sanz při překladu. *Ensueño* se skládá ze čtyř strof, každá o čtyřech verších se schématem 11-11-11-5 a 11-11-11-7 střídavě, s asonancí *e-o*:

*No sé decir por qué... ya tanto hacía
que no soñaba en ti, sino despierto!...
No sé decir por qué la última noche
te vi entre sueños.⁸⁸*

Tato strofa se metricky shoduje s číslem 33 z *Intermezza*, přeloženého Sanzem, dokonce i v asonanci *e-o*.

Jak už bylo dříve zmíněno, Bécquer také od Sanze převzal formát strofy o čtyřech verších, kde první tři verše mají jedenáct slabik a poslední verše pět slabik. Například v *Rima*

---

⁸⁸ DACARRETE, Ángel María. *Poesías*. Alicante : Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes, 1999, [online]. [cit. 2022-05-11]. Dostupné z: <<https://www.cervantesvirtual.com/nd/ark:/59851/bmcs46m6>>.

XLIII pak můžeme vidět asi největší aproximaci v metrice Bécquera a Dacarreta. Báseň se skládá ze tří strof o čtyřech verších se schématem 11-11-11-7, 11-11-11-5 a 11-11-11-11 s asonancí *e, o, i*.⁸⁹

Rýmy, které Dacarrete publikuje v letech 1857 a 1858 jsou nesmírně podobné některým z pozdějších Bécquerových básní, především ale tónem, dále pak formální úpravou, jak už bylo demonstrováno výše, a v neposlední řadě tématem. Konkrétní shodu slov nebo veršů však nenajdeme. Podobnost vznikla opakovaně připomínaným vlivem německé poezie v kombinaci s poezií lidovou.⁹⁰

V díle Dacarreta ale inspirace Heinem a překlady Sanze byly pouze dočasným experimentem, jedním z mnoha, a utvořily malou část jeho celkové tvorby, zatímco Bécquer v nich našel možnost, jak se vyjádřit a dát hlas osobnosti, která v něm byla do té doby skrytá.⁹¹

6.2. Ramón de Campoamor a poezie rozčarování

Campoamor byl známý především tím, že zastupoval školu melancholie v Madridu, a to už od roku 1838. Po formální stránce to pro jeho poezii znamenalo, že byla kratší a figurovala v ní lidová řeč. Přibližovala úvahu nad vztahem mezi poezií a filozofií madridské vyšší společnosti, především pak dam. Přivykal vzdělané publikum strohému veršovanému projevu a poněkud ponurému skepticizmu. Španělská buržoazní společnost tuto jednoduchost přivítala. Zalíbila se jí nepřítomnost iluzí a skoro až britská lhostejnost, se kterou předával emoce. Campoamor se tak stal jedním z mála básníků, jejichž texty bylo možné si přečíst v denním tisku.⁹²

Je tedy více, než jasné, že Bécquer musel číst některé z Campoamorových *doloras*⁹³, jak se jeho krátké básně nazývaly. Například v: „*La mujer ardiente y morena*“ z *Rima XI* je vidět vliv *dolory* „*Las dos almas*“:

*Pues de ansia de goces lleno,
Busca el oído armonía,*

---

⁸⁹ PAGEARD, Robert. *Bécquer leyenda y realidad*. Madrid: Espasa-Calpe, 1990. ISBN 84-239-2230-8, s. 183-184.

⁹⁰ ALBORG, Juan Luis. *Historia de la literatura española*. Madrid: Gredos, 1992. ISBN 84-249-3146-7, s. 838-839.

⁹¹ PAGEARD, Robert. *Bécquer leyenda y realidad*. Madrid: Espasa-Calpe, 1990. ISBN 84-239-2230-8, s. 183-184.

⁹² tamtéž s. 189-190.

⁹³ Jedná se o označení Campoamorových krátkých básní, pro nedostatek vhodného překladu do českého jazyka budeme v práci dále používat označení v původním znění.

*El paladar ambrosía,
E, impúdico el tacto, cieno.*⁹⁴

Připomeňme si první strofu *Rima XI*:

– *Yo soy ardiente, yo soy morena,
yo soy el símbolo de la pasión;
de ansia de goces mi alma está llena.
– ¿A mí me buscas? – No es a ti, no.*⁹⁵

Rima XI ale není zdaleka jediná, kde paralelu mezi Bécquerem a Campoamorem můžeme vidět. Velice dobře si jí můžeme povšimnout také mezi *dolorou* „*Sufrir es vivir*“ a *Rima LVI*:

*¡Ay: a veces me acuerdo suspirando
Del antiguo sufrir...
Amargo es el dolor; pero siquiera
¡Padecer es vivir!*⁹⁶

Nejpodobnějším rysem mezi oběma autory je strach z necitlivosti, zrovna jak z té, která způsobuje neúspěch milostných vztahů, tak z té, která pramení z neúspěchů intelektuálních. Existuje tak spousta dalších Bécquerových básní, které mají podobnou tematiku jako *doloras*. Život klame, člověk v něm nemůže najít svoje stálé místo a umírá, aniž by něco zanechal.

Většina *doloras* se ale od Bécquerovy poezie liší. Campoamor píše *doloras* většinou jako historky, dialog, nebo neosobní vyprávění, která převážně vyjadřují nějakou univerzální moudrost či morální poučení, zatímco Bécquerovy verše popisují osobní pocity, které sám prožívá. Také jejich formální úprava se liší. V Campoamorových textech je jednoduchá jak použitá metrika, tak slovní zásoba. Zároveň nejsou příliš různorodé a jsou velice blízké klasické lidové tradici. Na druhou stranu Bécquerovy verše jsou jako celek vždy velice

---

⁹⁴ CAMPOAMOR, Ramón de. *Doloras*. Alicante : Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes, 2000, [online]. [cit. 2022-05-11]. Dostupné z: <<https://www.cervantesvirtual.com/nd/ark:/59851/bmc5m6m9>>.

⁹⁵ BÉCQUER, Gustavo Adolfo. *Rimas y Leyendas*. Madrid: Espasa-Calpe, 1970, s. 21.

⁹⁶ tamtéž, s. 41.

artistické, přestože lze v některých zaznamenat inspiraci lidovými texty. Všudypřítomná zvučná harmonie a stálé hledání originálních schémat je pro něj typická.⁹⁷

6.3. Narciso Campillo

Nemůžeme tuto kapitolu uzavřít bez zmínky o Bécquerově letitém příteli, kterého znal již od dětských let. Když roku 1858 Campillo publikuje své básně, je vidět, že Sevilla nepropadla, tak, jako Madrid, kouzlu krátké a sugestivní poezie.

Obraz, který Campillo utváří ve své poezii, je něco, co by bývalo zaujalo Bécquera v době, kdy psal *Historia de los templos de España*. Bécquerovi, který píše intimní básně, ale už tato tematika není tak blízká. Zakládá se totiž na tradici, víře a historii, což se objevuje již v prologu ke Campillovým *Poesías*: „*Me preguntaréis ahora: qué es poesía? Interrogad a la historia, esa antorcha de los tiempos, y os mostrará claramente que la poesía es todo lo sublime, virtuoso y bello que se eleva del polvo y vuela al seno de su Creador.*“

Přestože tato ušlechtilá idea poezie se do jisté míry objevuje i v Bécquerových *Rimas*, není jejich hlavní podstatou, pouze dílčí součástí. Z toho lze vyvodit, že jestliže by Bécquer býval zůstal v Seville a nerozhodl se přesídlit do hlavního města a neprotrpěl veškerá příkoří, která to sebou přinášelo, poetiku *Rimas*, kterou dnes známe, bychom pravděpodobně nikdy neměli tu možnost spatřit.⁹⁸

Kromě toho je vidět, že autoři v Madridu se inspirovali nejen německou poezií a jejími překlady Sanzem, ale také sebou navzájem. Bylo by asi podivnější, kdyby mezi nimi k žádnému kontaktu nedošlo, jelikož se pohybovali ve stejných kruzích a přicházeli do kontaktu s texty ostatních.

---

⁹⁷ PAGEARD, Robert. *Bécquer leyenda y realidad*. Madrid: Espasa-Calpe, 1990. ISBN 84-239-2230-8, s. 190-191.

⁹⁸ PAGEARD, Robert. *Bécquer leyenda y realidad*. Madrid: Espasa-Calpe, 1990. ISBN 84-239-2230-8, s. 192.

7. Slova na závěr

Na začátku práce jsme si představili jeden z nejvýraznějších literárních vlivů na Bécquerovu tvorbu, kterým byla německá poezie. Konkrétně verše, které píše Heine, a k Bécquerovi se dostaly skrze překlad, který vytvořil Sanz, a jež ho inspirovaly nejen po tématické ale i po formální stránce. Nejedná se o žádnou zvláštnost, vzhledem k tomu, jak bylo literární prostředí v tehdejší Španělsku německým směrem nakloněno. Nemůžeme ale Německu připsat všechny literární náměty, které byly pro evropskou literaturu té doby společné.⁹⁹

Za prostředí, které u Bécquera nacházíme, můžeme poděkovat jeho nadšení pro další umělecké směry mimo literaturu, kterými byla hudba a malířství. Zároveň místům, která za svůj život navštívil a stala se vzorem přírody a prostředí, které v literatuře zobrazoval. Od rodné Sevilly, před Madrid až po Toledo.

Gustavo Adolfo Bécquer byl však básník zamilovaný do lásky. Ve své neobyčejné fantazii vytvořil rozsáhlou škálu ženských osobností, jejichž dobré či špatné vlastnosti pramenily převážně z jeho vlastního rozmaru a z pocitů, které cítil, když je vytvářel. Všechny mají ale jednu společnou vlastnost, a tou je jejich krása. Bécquer stavěl krásu nade vše.¹⁰⁰ Najít ideál krásy je ovšem nedosažitelný cíl, přesto se nám jej ve svých dílech snaží s co největší citlivostí přiblížit cestou, která nevyhnutelně vyústí zklamáním a apatickou melancholií.

Právě tato něžná melancholie spolu s jeho poetickou prózou a darem odhadnout náladu čtenáře, zatímco v textu vykresluje obraz své vlastní duše, se stala jedním z vlivů na budoucí modernisty.¹⁰¹ Stejně tak, jako se on sám inspiroval od svých předchůdců či současníků, jeho texty se staly inspirací pro spisovatele, kteří přišli po něm.

---

⁹⁹ PENNA, Mario. Las rimas de Bécquer y la poesía popular. *Revista de la Filología Española*, 1969, vol. LII, núm. 52 (1/4), s. 190.

¹⁰⁰ SANZ, Manuel Cubero. La mujer en las leyendas de Bécquer. *Revista de Filología Española*, 1969, vol. LII, núm. 52 (1/4), s. 370.

¹⁰¹ FRAKER, Charles F. Gustavo Adolfo Bécquer and the Modernists. *Hispanic Review*, 1935, vol. 3, núm. 1, s. 36.

8. Resumé

Tato bakalářská práce si vytyčila za cíl zaznamenat myšlenkové pochody a pocity, které provází dílo Gustava Adolfa Bécquera. V textu byly nastíněny životní situace a osobnosti, které byly jeho tvůrčímu procesu inspirací. Popisuje hlavní motivy a témata, objevující se jak v jeho poezii, tak v próze a to za pomoci komparativního a kontextuálního uvažování nad zpracovávanými texty. Snaží se poukázat na to, že hlavním objektem Bécquerovy tvorby byly city, a to v první řadě láska, čehož se pokouší docílit sledováním já autora, které v dílech vyobrazuje, a jeho touhy po dokonalosti, kterou zahaluje do obrazu nádherné, nedosažitelné ženy. Dokonalost, které ve skutečném životě nikdy není možno dosáhnout a jež se stává zdrojem smutku a zklamání, které pociťuje, dále prohlubuje ničivý pocit samoty. Samota, melancholie a nedotknutelná žena se stávají podkladem pro vyobrazení nemožné lásky, která se proměnila v nedílnou součást nejen Bécquerovy poezie, ale i jeho prozaických textů. Tato práce se pokusila zachytit, jak výjimečné je jeho dílo nejen svou formální úpravou, či nádhernými obrazy krajiny, ale hlavně subjektivním a originálním popisem pocitů, který je plný barev a melodičnosti. Popisy líčí především emoce ze střetu mezi světem fantazie, o kterém Bécquer sní, a realitou, kterou prožívá.

Resúmen

La tesis determinó como su meta la anotación de los procesos mentales y de los sentimientos, que acompañan la obra de Gustavo Adolfo Bécquer. En el texto se trazan las circunstancias de su vida y los personajes que influyeron su proceso creativo. Describe los motivos y temas principales que aparecen en su obra poética y prosaica, lo hace con la ayuda de una reflexión contextual y comparativa sobre los textos elegidos. Intenta señalar que el objetivo principal de la obra de Bécquer fueron los sentimientos, en primer lugar, el amor. El trabajo intenta lograrlo tras seguir la apariencia del yo poético que aparece en la obra y señala anhelo por la perfección, que envuelve en el imagen de una mujer bella inalcanzable. La perfección que en la vida real no existe, se convierte en el fuente de tristeza y desengaño que profundiza la destructiva sensación de soledad. La soledad, melancolía y mujer intangible se convierten en la base de representación del amor imposible, que formó parte inseparable de la poesía becqueriana, pero también de sus textos en prosa. Este trabajo trató de capturar como excepcional la obra de Bécquer fue, no solo por su poética o dibujos de paisaje maravillosos, pero sobre todo por sus descripciones subjetivas y originales de los sentimientos, llenos de colores y melodías. Descripciones que captan la sensación que produce el choque entre el mundo de fantasía que Bécquer sueña y el mundo real que vive.

9. Bibliografie

Primární:

BÉCQUER, Gustavo Adolfo. *Rimas y Leyendas*. Madrid: Espasa-Calpe, 1970.

BÉCQUER, Gustavo Adolfo. *Cartas literarias a una mujer*. Alcalá de Henares: Instituto Cervantes, Centro Virtual Cervantes, 2002.[online]. [cit. 2022-05-11]. Dostupné z: <<https://cvc.cervantes.es/obref/rimas/>>.

BÉCQUER, Gustavo Adolfo. *Desde mi celda*. Alicante : Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes, 1999, [online]. [cit. 2022-05-11]. Dostupné z: <<https://www.cervantesvirtual.com/nd/ark:/59851/bmch9915>>.

CAMPOAMOR, Ramón de. *Doloras*. Alicante : Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes, 2000, [online]. [cit. 2022-05-11]. Dostupné z: <<https://www.cervantesvirtual.com/nd/ark:/59851/bmc5m6m9>>.

DACARRETE, Ángel María. *Poesías*. Alicante : Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes, 1999, [online]. [cit. 2022-05-11]. Dostupné z: <<https://www.cervantesvirtual.com/nd/ark:/59851/bmcs46m6>>.

BYRON, George Gordon Byron. *The works of Lord Byron: complete in five volumes. Vol. IV. Second edition*. Leipzig: Tauchnitz, 1866, s. 7-8.

Sekundární:

ALBORG, Juan Luis. *Historia de la literatura española*. Madrid: Gredos, 1992. ISBN 84-249-3146-7.

ALONSO, Dámaso. *Poetas españoles contemporáneo*. Madrid: Editorial Gredos, 1988. ISBN 84-249-0111-8, s. 9-47.

BARBACHANO, Carlos J. *Becquer*. Madrid: EPESA, 1970.

- BRANT BYNUM, B. *The Romantic Imagination in the Works of Gustavo Adolfo Bécquer*. North Carolina: University of North Carolina Press, 1993, s. 9-22.
- DÍAZ-PLAJA, Guillermo. *Introducción al estudio del romanticismo español*. Madrid: Espasa-Calpe, 1967.
- FRAKER, Charles F. Gustavo Adolfo Bécquer and the Modernists. *Hispanic Review*, 1935, vol. 3, núm. 1, s. 36-44.
- GARCÍA-DEVESA, Consuelo. Cuatro poemas de amor o un poema de Luis Cernuda a la luz de Bécquer, Rosalía y A. Machado. *Romance notes*, 1992, vol. 33, núm. 2, s. 197-206.
- GONZÁLEZ-GERTH, Miguel. The Poetics of Gustavo Adolfo Becquer. *MLN*, 1965, vol. 80, s. 185-201.
- LUARSABISHVILI, V. La sensación de la soledad en las Rimas de Bécquer. Aproximación a la poesía metafísica. *Revista de Filosofía*, 2017, vol. 42 (2), s. 247-259.
- MARTOS GARCÍA, Alberto a MARTOS NÚÑEZ, Eloy. Ojos verdes: imaginarios femeninos y narrativos transtexuales. *Acta Literaria*, 2014, vol. 49, s. 128-138.
- PAGEARD, Robert. *Bécquer leyenda y realidad*. Madrid: Espasa-Calpe, 1990. ISBN 84-239-2230-8.
- MIZRAHI, Irene. El amor platónico “en pelota”: desenmascaramiento del sublimado apetito sexual en la rima I de Bécquer. *Hispanic Review*, 2011, vol. 79, núm. 3, s. 425-452.
- NAVAS OCAÑA, Isabel. Avellaneda y Bécquer: del magisterio femenino a la biografía sentimental. *Acta literaria*, 2017, vol. 54, s. 99-120.
- PENNA, Mario. Las rimas de Bécquer y la poesía popular. *Revista de la Filología Española*, 1969, vol. LII, núm. 52 (1/4), s. 187-215.

SANZ, Manuel Cubero. La mujer en las leyendas de Bécquer. *Revista de Filología Española*, 1969, vol. LII, núm. 52 (1/4), s. 347-370.